

Møtedato: 18.06.19
Arkivnr: 2019/ 1666

Saksbeh/tlf: sted, dato
Christian Brødreskift, Sykehusbygg HF

Mo 11.06.2019

Styresak 59–2019 Helgelandssykehuset 2025 - Kravspesifikasjon for samfunnsanalyse, oppdatering av alternativskillende økonomisk analyse og utkast til framdriftsplan

Styret i Helgelandssykehuset HF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret vedtar kravspesifikasjon for samfunnsanalyse for Helgelandssykehuset 2025 med de tema og struktur- og lokaliseringalternativer som fremkommer av saken.
2. Styret vedtar å gjøre avrop på oppdatering av alternativskillende økonomisk analyse. Oppdateringen er avgrenset til de struktur- og lokaliseringalternativene som inngår i samfunnsanalysen.
3. Styret tar utkast til framdriftsplan til orientering.

Formål:

Formålet med saken er å vedta kravspesifikasjon for samfunnsanalyse, slik at Helgelandssykehuset kan starte en åpen anbudskonkurranse for en slik analyse og samtidig sette i gang arbeidet med å oppdatere den alternativskillende økonomiske analysen. Både samfunnsanalysen og den økonomiske analysen er en del av saksgrunlaget for ny sykehusstruktur og lokalisering av Helgelandssykehuset. Saken skal også orientere styret om framdriftsplanen for de ulike aktivitetene i den videre prosessen og de interne avhengighetene mellom disse.

Bakgrunn/sammendrag:

Styret i Helgelandssykehuset vedtok i sak 27-2019 at det skal gjennomføres en samfunnsanalyse. I sak 38-2019 fulgte styret opp med følgende vedtak:

1. *Styret i Helgelandssykehuset HF tar saken til orientering.*
2. *Styret i Helgelandssykehuset HF ber administrerende direktør invitere kommunene og fylkeskommunen til å komme med innspill på analyseområder og mulige avgrensninger av vurderingsalternativer som skal inngå i samfunnsanalysen, med*

svarfrist innen 4. juni.

3. Styret i Helgelandssykehuset HF ber administrerende direktør sende en ny forespørsel til styret i Helse Nord RHF om mulighet for avgrensning i mandatet, ihht tidligere henvendelse og svar fra Helse Nord RHF.

4. Styret i Helgelandssykehuset HF ser behov for en oppdatering av alternativskillende økonomisk analyse/bærekraftsanalyse og ber administrerende direktør komme tilbake til styret med en fremdriftsplan for dette.

5. Styret i Helgelandssykehuset HF er godt fornøyd med gjennomføringene av styreseminarer.

Samfunnsanalysen

Samfunnsanalysen skal belyse samfunnsmessige konsekvenser ved en ny sykehusstruktur og lokalisering av Helgelandssykehuset HF. Analysen skal ikke ta for seg helsefaglige betraktninger eller økonomisk handlingsrom for Helgelandssykehuset. Forslag til innhold og omfang i en slik analyse ble presentert for styret 30.04.19 av Sykehusbygg HF i sak 38-2019. Det tilrådes at samfunnsanalysen skal lyses ut som en åpen anbudskonkurranse.

Analysen er flerfaglig og kan for eksempel inneholde:

- Befolkningsutvikling på regionalt og/eller på lokalt nivå.
- Beredskap og samfunnssikkerhet.
- Samlet transportarbeid og reisemiddelvalg for pasienter og ansatte.
- Behov for investeringer i fysisk infrastruktur.
- Demografisk midtpunkt
- .....

Analysen gjennomføres på de alternativer man ønsker.

Metodikk tilpasses den ressursinnsats i form av tid og penger man finner nødvendig for prosjektet.

Viktige føringer for samfunnsanalysen er:

- Utviklingsplan for Helgelandssykehuset HF (2014) og Helse Nord RHF (2019-2035)
- Protokoll og saksframlegg fra styremøter i Helgelandssykehuset HF og Helse Nord RHF (2018-19)
- Rapport fra ekstern ressursgruppe om framtidig sykehusstruktur (2019)
- Høringssvarene på ekstern ressursgruppes foreløpige rapport (2019)
- Høringssvar fra Nordland fylkeskommune (2019)
- Nasjonal helse- og sykehusplan (2016-2019)
- Regional utviklingsplan for Nordland 2016-2020
- Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter (2017)

Den 4. mai 2019 ble det sendt brev til alle kommuner på Helgeland og Nordland fylkeskommune med invitasjon om å komme med innspill til tema og hvilke struktur- og lokaliseringsalternativer som bør inngå i samfunnsanalysen, vedlegg 1. Forslaget til kravspesifikasjon fulgte som vedlegg. Frist for å komme med innspill ble satt til 3. juni.

I brevet ba Helgelandssykehuset om korte og konkrete innspill på:

- 1) Tema som skal utredes
- 2) Hvilke strukturmodeller og lokaliseringer som skal analyseres

Nordland fylkeskommune ble etter skriftlig forespørsel fra fylkesrådet i Nordland, gitt fristforlengelse til 19. juni etter vedtak i styret i Helgelandssykehuset i sak 49-2019.

I vedlegget som fulgte brevet til kommuner og fylkeskommune er de 11 struktur- og lokaliseringsalternativene som foreligger i dag listet. Disse er begrunnet i endelig rapport fra ekstern ressursgruppe og høringssvarene som kom inn i forbindelse med denne. Mosjøen er ikke blant alternativene som anbefales av ekstern ressursgruppe eller eksplisitt nevnt i noen av høringsuttalelsene, men adm. dir. har i dialog med styret kommet fram til at Mosjøen likevel skal inngå i oversikten over alternativer, da det kan defineres som et punkt på aksene Mosjøen-Sandnessjøen.

Å gjennomføre en samfunnsanalyse på et så stort antall alternativer vil være krevende både tidsmessig og økonomisk. Helse Nord har presisert at alternativet 2b-1 – ett stort akuttssykehus i kombinasjon med ett akuttssykehus og inntil to DMS – skal utredes (se neste punkt).

Tabell 1: Opprinnelig alternative plasseringer

Alternativ	Stort akuttssykehus (SA)	Akuttssykehus for indremedisin (A)	Distriktmedisinsk Senter (DMS)
alternativet 0	Mo i Rana Sandnessjøen	Mosjøen	Brønnøysund
2a (1)	Mo i Rana		Sandnessjøen Mosjøen Brønnøysund
2a (2)	Sandnessjøen		Mosjøen Mo i Rana Brønnøysund
2a (3)	Mosjøen		Sandnessjøen Mo i Rana Brønnøysund
2a (4)	Hemnes		Brønnøysund Sandnessjøen

2a (5)	«Aksen Sandnessjøen Mosjøen»		Mo i Rana Brønnøysund
2b-1 (1)	Mo i Rana	Sandnessjøen	Mosjøen Brønnøysund
2b-1 (2)	Sandnessjøen	Mo i Rana	Mosjøen Brønnøysund
2b-1 (3)	«Aksen Sandnessjøen Mosjøen»	Mo i Rana	Brønnøysund
2b-1 (4) *	Mo i Rana	«Aksen Sandnessjøen Mosjøen»	Brønnøysund
2b-1 (5)	Hemnes	Sandnessjøen	Brønnøysund Mosjøen
2b-1 (6)	Sandnessjøen	Hemnes	Brønnøysund Mosjøen

Styrevedtak i Helse Nord

Helse Nord fulgte opp styrevedtaket i Helgelandssykehuset sin behandling av sak 68-2019, 28. mai. Der ble følgende vedtak fattet:

1. *Styret i Helse Nord RHF tar informasjonen om status i prosjekt Helgelandssykehuset 2025 og forespørsel fra Helgelandssykehuset HF om endring av mandat for prosjektinnramming til orientering.*
2. *Styret er opptatt av at befolkningen på Helgeland skal ha et fullverdig og likeverdig tilbud av spesialisthelsetjenester.*
3. *Styret støtter adm. direktørs anbefaling om at alternativ 2 b-1 (stort akutt sykehus med alle funksjoner pluss ett akutt sykehus, og inntil to distriktsmedisinske sentre) ikke tas ut av mandatet for prosjektinnramming Helgelandssykehuset 2025 nå. Samfunnsanalysen må foreligge først og vurderes, før mandatet for prosjektinnrammingen vurderes endret. Styret presiserer at alternativ 2 b-1 omhandler ett stort akutt sykehus og ett akutt sykehus, jf. Nasjonal helse- og sykehusplan.*
4. *Som beslutningsgrunnlag for valg av struktur på Helgeland ber styret om at følgende supplerende informasjon legges frem - i tillegg til de helsefaglige vurderingene:*
  - a. *Samfunnsanalyse med alternative lokaliseringer i Mo i Rana og aksene Mosjøen og omegn - Sandnessjøen og omegn (herunder Leirfjord) - inntil seks alternativer totalt.*

Styret ser ikke noen særskilte forhold som tilsier at lokalisering på Hemnes fortsatt skal utredes. Denne lokaliseringen utgår derfor fra videre utredning.

b. Beskrivelse av psykisk helsevern i en ny struktur.

c. Beskrivelse av fødetilbudet i en ny struktur.

d. Bærekraftanalyse for Helgelandssykehuset HF med ny struktur. Styret ber adm. direktør om å bidra med nødvendige avklaringer ovenfor Helgelandssykehuset HF for å sikre at beslutningsgrunnlaget for styret i Helse Nord RHF er tilfredsstillende og i tråd med styrets ønsker og vedtatt mandat for prosjektet.

5. Styret forutsetter at strukturen på Helgeland avklares senest i styremøte i Helse Nord RHF i november 2019. Styret ber derfor om at beslutningsgrunnlaget (jf. punkt 4 i dette vedtaket) foreligger i god tid før strukturspørsmålet diskuteres. Først deretter avklares lokaliseringen for den valgte strukturen.

Innspill fra kommunene på Helgeland

Eksempler på kravspesifikasjoner som ble presentert for styret 30.04.19 og som lå som vedlegg i brevet til kommuner og fylkeskommune er basert på erfaringer fra tilsvarende prosess på Innlandet og de utredningene og innspill som har tilkommet saken, spesifikt for Helgeland.

Mange av temaene som inngår i kravspesifikasjonen til samfunnsanalysen har vært utredet og omtalt tidligere i prosessen, eksempelvis bosettingsmønster og transportanalyser. Disse dokumentene vil legges ved som underlagsmateriale i tilbudskonkurransen.

Etter svarfristen 03.06.19 var det kommet inn 15 svar fra kommunene. To høringsinnspill ble mottatt 04.06.19. Nordland fylkeskommune har fått utsatt sitt bidrag til 19. juni, jfr. vedtak i sak 49-2019. Innspillene til samfunnsanalysen følger vedlagt, vedlegg 2.

Sykehusbygg har gått gjennom alle innspillene, og det har kommet inn relevante og supplerende utdypinger og presiseringer av kravspesifikasjonen innenfor:

- Beredskap og sikkerhet

Pasientrelatert behandling vil ikke bli en del av samfunnsanalysen.

Øvrige kommentarer fra høringene mener Sykehusbygg allerede er fanget opp i kravspesifikasjonen. Detaljeringsgraden innenfor de ulike tema som er foreslått, bør tilpasses omfanget av analysene gitt konkurransen.

Tema i samfunnsanalysen som vil inngå i kravspesifikasjonen anbefales således å bli som i vedlegg 3.

De 12 kommunene som har gitt felles høringsuttalelse, har gitt innspill på det Helgelandssykehuset ba om i sitt brev – tema og struktur- og lokaliseringalternativer som skal inn i samfunnsanalysen. I tillegg har de også gitt føringer på ønsket delaktighet og involvering i samfunnsanalysen.

De ønsker følgende:

- Stiller krav til at samfunnsanalysen skal være selvstendig.
- Rapport fra ekstern ressursgruppen ikke gir noen føringer for samfunnsanalysen.
- Leverandøren av samfunnsanalysen bør invitere representanter for samtlige Helgelandskommuner til å gi innspill til arbeidet.
- Helgelandssykehuset bør nedsette en kommunal referansegruppe i forbindelse med dette arbeidet.
- Samtlige analyser må være dokumentert på en måte som gjør det etterprøvbart. Det må refereres til alle datakilder på en presis måte.
- Habilitetskrav skal avklares i forkant av analysen
- Det må gjennomføres en høringsrunde for samfunnsanalysen, der leverandøren vurderer hvert enkelt høringssvar på en transparent måte, og deretter leverer en oppdatert analyse.

Sykehusbygg mener disse kulepunktene ikke skal tas til følge med unntak av sporbarhet og habilitetskrav.

Medvirkning

Innvolvering med kommunene er allerede utført i to omganger – først gjennom høringen på ressursgruppas foreløpige rapport, deretter gjennom innspillsrunden knyttet til samfunnsanalysen. For å sikre fortsatt bred involvering med kommunene anbefaler adm. dir. at kommunene inviteres til to felles dialogmøter – ett ved oppstarten av samfunnsanalysen og ett når arbeidet nærmer seg slutten. Kommunene vil få tilsendt nødvendig underlagsmateriale før møtene.

Foretakstillitsvalgte og brukerutvalget involveres gjennom regelmessige informasjonsmøter og drøftinger (se vedlegg 4).

Metode for gjennomføring av samfunnsanalysen bør skje iht. kravspesifikasjonen og rådgivers svar på konkurransen.

Forslag på struktur- lokaliseringalternativer som kan inngå i samfunnsanalysen

På grunnlag av styrevedtak i sak 68-2019 (pkt. 4) i Helse Nord kan følgende alternativer inngå i samfunnsanalysen:

Tabell 2: Foreslåtte alternative scenarier som kan legges til grunn for samfunnsanalysen

Alternativ	Stort akuttisyrkehus (SA)	Akuttisyrkehus (A)	Distriktmedisinsk senter (DMS)	Distriktmedisinsk senter (DMS)	Distriktmedisinsk senter (DMS)
0-alternativet	Mo i Rana Sandnessjøen	Mosjøen	Brønnøysund		
2a (1)	Mo i Rana		Sandnessjøen	Mosjøen	Brønnøysund
2a (2)	Sandnessjøen		Mo i Rana	Mosjøen	Brønnøysund
2a (3)	Mosjøen		Sandnessjøen	Mo i Rana	Brønnøysund
2a (4)	Leirfjord			Mo i Rana	Brønnøysund
2b-1 (1)	Mo i Rana	Sandnessjøen	Mosjøen	Brønnøysund	
2b-1 (2)	Sandnessjøen	Mo i Rana	Mosjøen	Brønnøysund	

Aksealternativet er i denne tabellen representert med Leirfjord som plassering for stort akuttisyrkehus. Aksen skal være et alternativ i samfunnsanalysen ihht styrevedtak i Helse Nord RHF.

Hvis styret ønsker å redusere antall alternativer ytterligere bør sentrale veiledere og gjennomførte utredninger så langt i prosjektet legges til grunn:

- Ressursgruppas rapport
- Bærekraftanalysene, herunder alternativskillende økonomi
- Vurderinger rundt tema styret har fått presentert gjennom styreseminarer
- Relevante høringsinnspill
- Tidligfaseveilederen for sykehusbyggprosjekter

Tidligfaseveilederen gir i avsnitt 5,3 veiledning om hvordan man spisser prosjektet mot neste fase:

Styringsdokumentet skal i prinsippet bare omfatte tiltak som er forankret i utviklingsplanen og som er liv laga, dvs. at de er:

- **Relevante** (gir svar på den utviklingsretning som er beskrevet i utviklingsplanen)
- **Gjennomførbare** (kan gjennomføres finansielt, samfunnsmessig og teknisk)
- **Levedyktige** (kan bæres økonomisk)

Oppdatering av alternativskillende økonomisk analyse

I tråd med styrevedtak i Helgelandssykehuset i sak 38-2019 (vedtakspkt. 4.), anbefaler adm. dir. at arbeidet med en oppdatering av den alternativskillende økonomiske analysen settes i gang. Det anbefales at oppdateringen gjøres kun på de alternativene som styret vedtar skal inngå i samfunnsanalysen. I styremøtet i august vil styret bli presentert for konsultantselskapet som skal gjennomføre oppdateringen. Styret vil også få presentert innhold og metode.

Framdriftsplan

Styrevedtakets pkt. 5 forutsetter at strukturen på Helgeland avklares senest i styremøte i Helse Nord RHF i november 2019. Omfang av alternativ og svar på anbudskonkurransen vil konkretisere framdrift på samfunnsanalysen. Styrebehandling av saken i HelseNord RHF i november er en ambisiøs tidsplan. Utkast for videre framdriftsplan vises i vedlegg 4. Planen viser planlagte aktiviteter og medvirkning fram til adm. dir. legger fram sin endelige tilråkning. Planen viser også innbyrdes avhengigheter mellom de ulike aktivitetene. Tidshorizonten for samfunnsanalysen er estimert ut fra forutsetningen om at det maksimalt inngår seks alternativer pluss 0-alternativet i analysen. Framdriftsplanen er tentativ.

Mo i Rana, 11.06 2019

Hulda Gunnlaugsdottir
Administrerende direktør

Vedlegg:

1. Invitasjon til kommuner og fylkeskommune sendt 04.05.19, inkludert vedlegg
2. Innspill til samfunnsanalysen fra kommuner på Helgeland
3. Kravspesifikasjon til samfunnsanalysen
4. Tentativ framdriftsplan